

Список джерел:

1. Пацева, І. Г., et al. Сучасний стан навколишнього природного середовища в умовах впливу війни. Науково-практичний журнал, 2022, 302: 19-22.
2. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199?find=1&text=дамби#Text
3. Кохановська, Д. С., & Логінова, М. В. (2024). СТІЙКІСТЬ ВОДОПОСТАЧАННЯ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ. II Міжнародна наукова конференція «Інноваційна наука: пошук відповідей на виклики сучасності», 152.

СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ВІЙСЬКОВИХ В УКРАЇНІ ТА ЗА ЇЇ МЕЖАМИ

*Піхало А.О., студентка 1-го курсу спеціальності «Садово-паркове господарство»,
Вакулик І.І., к. філол. н. доц.,
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, Україна
vakulyk@ukr.net*

Гарденотерапія, відома як реабілітаційні сади або терапія садом, є новим напрямком у сучасній зеленій індустрії. Створення спеціальних садів або облаштування затишних куточків у парках здатне забезпечити психологічну підтримку та сприяти відновленню населення України як під час війни, так і після її завершення. Численні наукові дослідження підтверджують важливу роль рослин у процесі реабілітації. Багато досліджень, проведених відомими вченими, підтверджують, що рослини можуть впливати на фізіологічний та психологічний стан людини. Зокрема, у своїх роботах вони зазначають, що навіть коротке споглядання зелених насаджень з вікна протягом 3-5 хвилин може позитивно позначитися на самопочутті. Зокрема, терапевтичний ефект забезпечується через тактильний контакт, аромати та спостереження за природними змінами – кольоровими перетвореннями в різні пори року, а також ростом і розвитком рослин.

Зазвичай заклади охорони здоров'я викликають відчуття тривоги,

**Всеукраїнська конференція з проблем вищої освіти
«Екологічно орієнтована вища освіта. Методологія та практика – 2024»
25 жовтня 2024, Харків**

невпевненості та болю. Тому важливо, щоб простори навколо таких установ сприяли заспокоєнню, знижували рівень стресу та активізували парасимпатичну нервову систему. Завдання ландшафтних дизайнерів полягає в створенні зелених зон, які підтримують процеси зцілення та відновлення як фізичного, так і психологічного здоров'я.

У своїх дослідженнях вчені [1; 2; 4; 6] зазначають, що створення зелених зон для реабілітації військових повинно враховувати принципи терапевтичного ландшафтного дизайну. Ці зони мають бути цікавими і динамічними, з візуальною та фізичною доступністю, що є важливим для маломобільних осіб. Інклюзивність повинна забезпечувати відповідність нормам доступності, а також різноманіття функціональних просторів, які задовольняють різні потреби користувачів. Забезпечення сенсорної стимуляції також є важливим аспектом. Принципи терапевтичного ландшафтного дизайну ґрунтуються на теорії психоеволюційної та довільної уваги [3, 4]. Більшість зон реабілітації можна віднести до тихих зон відпочинку, де, окрім зелених насаджень, які забезпечують камеральність, шумо- і вітроізоляцію, слід враховувати ще один важливий елемент – воду [7]. Водні елементи мають потужний заспокійливий ефект, що суттєво прискорює процес лікування і відновлення військових.

Важливо враховувати, що всі локації для реабілітації військових мають бути доступними для всіх категорій людей, зокрема з інклюзією. Основними критеріями інклюзивного простору є мультисенсорність, екологічність, інтуїтивність та передбачуваність. Мультисенсорність означає створення просторів, які стимулюють усі органи чуття: слух, зір, нюх і смак. Урахування інтуїтивності та передбачуваності особливо важливе для відвідувачів з когнітивними порушеннями або інтелектуальним розвитком, оскільки спростить їх орієнтацію на території. Навігація по терапевтичних садах повинна бути максимально простою і зручною, щоб полегшити перебування військових на реабілітаційних локаціях. Окрім цього, покриття доріжок і стежок повинно бути однорідним за текстурою, зносостійким і комфортним, з максимальним ухилом у 5%. Це дозволить маломобільним відвідувачам, включаючи військових, з легкістю пересуватися територією, що, в свою чергу, сприятиме їхній реабілітації та соціалізації [1, 4, 5].

Таким чином, грамотно сплановані реабілітаційні зелені локації й терапевтичні сади на території медичних закладів або поблизу них сприятимуть позитивній соціальній реабілітації військових та інших маломобільних груп населення.

Список джерел:

1. Косик О. І., Білоног М. І. (2022) Особливості планування та озеленення терапевтичних ландшафтів дитячих лікарень. *Theory and practice of design*. 2022. № 25. С. 228–235. URL: <https://doi.org/10.18372/2415-8151.25.16800> (дата звернення: 28.11.2023).
2. Holmes D. (2017) Book Review: All Blood Counts—a Manual for Blood Conservation and Patient Blood Management. *Anaesthesia and Intensive Care*. 2017. Vol. 45, no. 6. P. 760. URL: <https://doi.org/10.1177/0310057x1704500618> (date of access: 02.12.2023).
3. Ulrich R. (1984) View through a window may influence recovery from surgery. *Science*. 1984. Vol. 224, no. 4647. P. 420–421. URL: <https://doi.org/10.1126/science.6143402> (date of access: 01.12.2023).
4. Пащенко Г. В. (2021). Особливості проектування парків для сліпих людей та людей з вадами зору. *International scientific journal «Grail of Science»*, 1. С. 516-520.
5. Davis B. E. (2011) Rooftop Hospital Gardens for Physical Therapy: A Post-Occupancy Evaluation. *HERD: Health Environments Research & Design Journal*. 2011. Vol. 4, N 3. P. 14–43. URL: <https://doi.org/10.1177/193758671100400303> (date of access: 02.01.2024).
6. Кушнір, А. І., Пушкар, В. В., Суханова, О. А., Вакулик, І. І. (2021). Енциклопедичний словник-довідник ландшафтника. Київ: ЦП «Компрінт». 752 с.
7. Пушкар В.В., Кушнір А.І., Суханова О.А., Вакулик І.І. (2019) Ландшафтна архітектура, дизайн середовища, садовопаркове господарство. Термінологічний словник-довідник. Київ: ЦП «Компрінт». 432 с.